

Motion till riksdagen
2009/10:Ub497

av Annika Carlsson (c)

Utbildning för jobb – viktigt för ungdomar i Dalsland

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att karaktärsämnen ska stärkas på gymnasiets yrkesutbildningar för att öka yrkesskickligheten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka antalet platser inom kvalificerad yrkesutbildning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att yrkesutbildningar inte bör centraliseras till några få orter.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att åldersgränsen för när man kan få starta-eget-bidrag bör sänkas.¹
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att starta-eget-bidraget ska vara tillgängligt för alla som har förutsättningar att starta företag.¹

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkandena 4 och 5 hänvisade till AU.

Motivering

För ett år sedan slog finanskrisen till. Det blev stopp i maskineriet. Lågkonjunkturen hade redan börjat skönjas men den slog till med full kraft när finansmarknaden slutade fungera. Dessutom blev strukturkrisen inom fordonsindustrin tydlig och akut. I sin helhet är det en kris som vi inte sett i liknande omfattning någonsin. Den kan närmast jämföras med krisen på 30-talet. Men erfarenhetsmässigt så är det ändå 90-talets kris som vi kan dra mest kunskap av för att inte låta arbetslösheten bita sig fast.

Sedan en lång tid har Sverige haft en högre ungdomsarbetslöshet än resten av länderna i EU. Även under brinnande högkonjunktur 2006 när vi tog över makten från Socialdemokraterna så var det en hög ungdomsarbetslöshet. Forskning pekar ut tre faktorer som skiljer ut Sverige från andra länder när det gäller ungdomars möjlighet att ta sig in på arbetsmarknaden. Det tre faktorerna är: ingångslönerna, kopplingen mellan skola och arbetsliv samt regelverket på arbetsmarknaden.

Ingångslönerna kommer arbetsmarknadens parter överens om, men Centerpartiet har med alliansregeringen gjort vad vi kan genom att sänka arbetsgivaravgiften till hälften för ungdomar upp till 25 år. När det gäller regelverket vill Centerpartiet modernisera lagen om anställningsskydd så att det inte är sist in och först ut som är en del i att vi har så hög arbetslöshet just bland ungdomar. Det tredje området är övergången från skola till yrkesliv och där finns många förslag som är på gång men som ytterligare måste drivas på för att underlätta för ungdomarna att komma i jobb.

Det nuvarande gymnasiet innebär att alla ska läsa för att ha högskolekompetens. En god tanke men när den istället innebär att så många som en fjärdedel inte har fullständiga betyg när de lämnar skolan så har det fått helt motsatt effekt. Alla är vi olika och alla ska ha möjlighet till bra utbildning. För att uppnå det krävs att man får det utifrån sina egna behov och förutsättningar. Därför kommer det en ny gymnasieskola 2011 som öppnar för fler vägar till ett yrke och till jobb. Det blir tre olika spår. Det är de studieförberedande teoretiska programmen och yrkesprogram med utbildningen förlagd i skolan eller på en arbetsplats, lärlingsutbildning. På yrkesprogrammen måste karaktärsämnen stärkas avsevärt för att yrkesskickligheten ska öka. Det gör att fler kommer att ha den kompetens som krävs när de lämnar skolan för yrkeslivet, vilket har saknats många gånger idag. Ungdomarna kommer att vara redo för jobb på ett bättre sätt. Med tydligare fokus på kärnämnen i utbildningarna uppvärderas yrkesstoltheten inom många praktiska yrken.

I det nuvarande systemet har turistledarutbildningen i Dals-Ed visat goda resultat. Av de som läst den har 40 % jobb inom sektorn, 40 % jobb i andra branscher, 12 % studerar vidare och 8 % gör militärtjänsten, reser eller är arbetssökande. Att ta vara på ett intresse och nyttja det, till utbildning och genom utbildning, ger goda resultat. Det är något som ska tas tillvara och få större plats i det nya systemet.

I Åmål har det anordnats bussförarutbildningar som har haft mycket goda resultat. Många är det som efter den utbildningen fått jobb, ibland efter lång tid i arbetslöshet. Att den typen av utbildningar finns spridda över landet är

Fel! Okänt namn på

oerhört viktigt eftersom målgruppen, både blivande bussförare och bussbolag, finns över hela landet. Den typen av yrkesutbildningar får inte centraliseras till ett fåtal orter i vårt avlånga land.

Skolor och utbildningscentrum genererar mycket kraft till de orter där etablering skett, dels genom de anställda och de studerande, dels genom den kunskap som genereras där. Centerpartiet har därför kraftfullt stött utbyggnaden av högskolor runt om i vårt land. En ökad satsning på kvalificerad yrkesutbildning har samma effekt för den lokala utvecklingen. Det handlar om att utveckla de lokala näringarna. Det är också värdefullt att kunna erbjuda vidareutbildning för de ungdomar som vill utbilda sig på hemmaplan och bygga sitt liv utanför de stora tillväxtområdena. Utbyggnad av kvalificerad yrkesutbildning måste ske med ett underifrånperspektiv. Det är med lokala behov och möjligheter som KY-utbildningarna har sin styrka. Det kan vara kommuner eller utbildningsaktörer som tillsammans med det lokala näringslivet ansöker om en KY-utbildning. Det är en mycket effektiv och attraktiv utbildningsform, och därför bör antalet platser utökas ytterligare.

En fråga som kommer att bli allt viktigare framöver är att gymnasieskolan har en viktig uppgift i att ge elever kunskaper om entreprenörskap. Alla utbildningar måste ge ungdomarna kunskap och insikt om att det finns möjligheter att både jobba som löntagare och som företagare. Företagsamheten har en enorm betydelse för hela samhället och är förutsättningen för allt det som vi sedan kan finansiera gemensamt: skola, vård, omsorg, vägar och polis. Därför behöver kunskap om entreprenörskap genomsyra hela skolsystemet. Som en logisk följd måste åldersgränsen för möjligheten att få starta-eget bidrag sänkas. Dessutom vore det bra att ändra starta-eget-bidraget från att vara en arbetsmarknadsåtgärd, om än en mycket lyckosam sådan, till att kunna sökas även om man inte varit arbetslös eller riskerar att bli arbetslös. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 3 oktober 2009

Annika Qarlsson (c)